

DATOS IDENTIFICATIVOS

Rehabilitación cardíaca

Materia	Rehabilitación cardíaca			
Código	P05G170V01905			
Titulación	Grao en Fisioterapia			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Biología funcional e ciencias da saúde			
Coordinador/a	González Represas, Alicia			
Profesorado	González Represas, Alicia			
Correo-e	alicia@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	As enfermidades cardiovasculares constituen o principal problema de saúde nos países desenvolvidos. O obxectivo da asignatura e lograr que os alumnos acaden os coñecementos necesarios para formar parte do equipo multidisciplinar dos programas de Rehabilitación Cardíaca.			

Competencias

Código	
B1	Coñecer e comprender a morfoloxía, a fisioloxía, a patoloxía e a conduta das persoas, tanto sas coma enfermas, no medio natural e social.
B2	Coñecer e comprender as ciencias, os modelos, as técnicas e os instrumentos sobre os que se fundamenta, articula e desenvolve a fisioterapia.
B3	Coñecer e comprender os métodos, procedementos e actuacións fisioterapéuticas, encamiñados tanto á terapéutica propiamente dita, a aplicar na clínica para a reeducación ou recuperación funcional, como á realización de actividades dirixidas á promoción e mantemento da saúde.
B5	Valorar o estado funcional do paciente, considerando os aspectos físicos, psicolóxicos e sociais.
B6	Valoración diagnóstica de coidados de fisioterapia segundo as normas e cos instrumentos de validación recoñecidos internacionalmente.
B7	Deseñar o plan de intervención de fisioterapia atendendo a criterios de adecuación, validez e eficiencia.
B8	Executar, dirixir e coordinar o plan de intervención de fisioterapia, utilizando as ferramentas terapéuticas propias e atendendo á individualidade do usuario.
B12	Intervir nos ámbitos de promoción, prevención, protección e recuperación da saúde.
B14	Incorporar os principios éticos e legais da profesión na práctica profesional así como integrar os aspectos sociais e comunitarios na toma de decisións.
B15	Participar na elaboración de protocolos asistenciais de fisioterapia baseada na evidencia científica.
B18	Adquirir habilidades de xestión clínica que inclúan o uso eficiente dos recursos sanitarios e desenvolver actividades de planificación, xestión e control nas unidades asistenciais onde se poña atención en fisioterapia e a súa relación con outros servizos sanitarios.
B19	Comunicarse de modo efectivo e claro, tanto de forma oral coma escrita, cos usuarios do sistema sanitario así como con outros profesionais.
C7	Coñecer e comprender as bases físicas dos distintos axentes físicos e as súas aplicacións en Fisioterapia
C14	Coñecer e comprender os conceptos de exploración física, valoración, diagnóstico e pronóstico; as bases teóricas das valoracións, test e comprobacións funcionais, a avaliación científica da súa utilidade e efectividade, así como as etapas e recursos do proceso de intervención de fisioterapia
C15	Coñecer e comprender os aspectos xerais da patoloxía endóxena e exóxena relacionada coa fisioterapia de todos os aparatos e sistemas cos seus tratamentos médicos, cirúrxicos, fisioterapéuticos e ortopédicos
C16	Coñecer e comprender os cambios estruturais, fisiolóxicos, funcionais e de conduta que se producen como consecuencia da intervención da Fisioterapia
C18	Coñecer e comprender os procedementos fisioterapéuticos xerais e os derivados doutros axentes físicos

C19	Coñecer e comprender os Procedementos fisioterapéuticos baseados en Métodos e Técnicas específicos de actuacións fisioterapéuticas a aplicar nas diferentes patoloxías de todos os aparatos e sistemas, e en todas as da saúde, e na prevención da enfermidade. Tales métodos están referidos, entre outros: aos procesos neurolóxicos; do aparato locomotor (terapias manuais, terapias manipulativas articulares, oteopatía e quiropraxia); do aparato respiratorio; do sistema cardiorcirculatorio; ás alteracións da estática e a dinámica; aos métodos específicos ortopédicos; e ás técnicas terapéuticas reflexas, alternativas ou complementarias afines ao campo de competencia da Fisioterapia
C20	Adquisición de vocabulario propio no campo da Fisioterapia
C21	Adquirir formación científica básica en investigación
C22	Coñecer e comprender as teorías que sustentan a capacidade de resolución de problemas e o razoamento clínico
C35	Valorar o estado funcional do paciente/usuario, considerando os aspectos físicos, psicolóxicos e sociais
C36	Determinar o Diagnóstico de Fisioterapia de acordo coas normas recoñecidas internacionalmente e cos instrumentos de validación internacionais. Esta competencia inclúe xerarquizar as necesidades do paciente/usuario para atender con prioridade aquelas que máis comprometan ao proceso de recuperación
C37	Deseñar o Plan de Intervención de Fisioterapia. Elaborar un Plan específico de Intervención de Fisioterapia empregando habilidades de resolución de problemas e razoamento clínico: en consonancia cos recursos dispoñibles; formulando os obxectivos de intervención co usuario e, no seu caso, coas persoas significativas do seu entorno, recollendo as súas expectativas respecto da atención; seleccionando os protocolos ou procedementos máis adecuados á atención planificada, atendendo a criterios de adecuación, validez e eficiencia
C38	Executar, dirixir e coordinar, o Plan de Intervención de Fisioterapia, atendendo ao principio da individualidade do usuario e utilizando as ferramentas terapéuticas propias da Fisioterapia, é dicir, o conxunto de métodos, procedementos, actuacións e técnicas que mediante a aplicación dos medios físicos: curan, recuperan, habilitan, rehabilitan, adaptan e readaptan ás persoas con deficiencias, limitacións funcionais, discapacidades e minusvalías; preveñen as enfermidades e promoven a saúde ás persoas que queren manter un nivel óptimo de saúde
C42	Intervir nos ámbitos de promoción da saúde e prevención da enfermidade
C44	Incorporar á cultura profesional os principios éticos e legais da profesión
C45	Incorporar a investigación científica e a práctica baseada na evidencia como cultura profesional
C49	Afrontar o estrés, o que supón ter capacidade para controlarse a si mesmo e controlar a contorna en situacións de tensión
C51	Motivar a outros. O que supón ter a capacidade de xerar nos demais o desexo de participar activamente e con ilusión en calquera proxecto ou tarefa
D1	Comunicación oral e escrita nas linguas cooficiais da Comunidade Autónoma.
D2	Capacidade de análise e síntese.
D3	Capacidade de organización e planificación.
D4	Capacidade de xestión da información
D5	Resolución de problemas
D6	Toma de decisións
D7	Coñecementos de informática relativos ao ámbito de estudo
D9	Compromiso ético
D10	Traballo en equipo
D11	Habilidades nas relacións interpersoais
D12	Razoamento crítico
D13	Recoñecemento da diversidade e a multiculturalidade.
D15	Aprendizaxe autónoma
D16	Motivación por a calidade.
D17	Adaptación a novas situacións
D18	Creatividade
D19	Iniciativa e espírito emprendedor
D20	Liderado
D23	Traballar con responsabilidade
D24	Manter unha actitude de aprendizaxe e mellora
D25	Manifestar respecto, valoración e sensibilidade ante o traballo dos demais
D27	Manifestar discreción
D28	Mostrar a súa orientación ao paciente/usuario
D29	Axustarse aos límites da súa competencia profesional
D30	Desenvolver a capacidade para organizar e dirixir

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Describir o concepto da Rehabilitación Cardíaca	B2 B12
Describir a estrutura dos programas de Rehabilitación Cardíaca	B2 B12 B18
Describir a anatomía do corazón e dos grandes vasos	B1

Explicar a fisiopatoloxía das cardiopatías máis frecuentes nos programas de Rehabilitación Cardíaca	B1		
Descrivir os tratamentos médico-cirúrxicos das cardiopatías máis frecuentes nos programas de Rehabilitación Cardíaca		C15	
Descrivir e explicar os principais signos e síntomas das cardiopatías máis frecuentes nos programas de Rehabilitación Cardíaca	B5	C14	
Descrivir as probas/test de valoración cardiovascular en Rehabilitación Cardíaca	B5	C14	
Analizar e interpretar os resultados das principais probas/test de valoración cardiovascular en Rehabilitación Cardíaca	B5		
Explicar os efectos fisiolóxicos e terapéuticos do exercicio nas cardiopatías máis frecuentes nos programas de rehabilitación cardíaca	B3	C7 C16	
Diseñar un programa de exercicio nas cardiopatías máis frecuentes nos programas de Rehabilitación Cardíaca	B3 B7	C18 C19 C37	
Descrivir extratexias de prevención cardiovascular	B3 B12	C42	
Executar o protocolo de reanimación cardiorespiratoria	B12		
Executar o procedemento de valoración cardiovascular	B5 B6 B8 B19	C14 C35	D27 D28 D29
Executar un programa de exercicio en Rehabilitación Cardíaca	B8 B19		D27 D28
Realizar, expoñer e defender en grupo un traballo de Rehabilitación Cardíaca	B5 B14 B15 B18 B19	C20 C21 C22 C35 C36 C38 C44 C45 C49 C51	D1 D2 D3 D4 D5 D6 D7 D9 D10 D11 D12 D13 D15 D16 D17 D18 D19 D20 D23 D24 D25 D30

Contidos

Tema	
Temario teórico	I.1. Concepto de rehabilitación cardíaca. Indicacións e aplicacións da rehabilitación cardíaca I.2. Anatomía, fisioloxía e patoloxía cardíaca.
I. Introducción á rehabilitación cardíaca.	I.2.1. Patoloxía cardíaca en diferentes grupos poboacionais (nenos, embarazadas, deportistas, etc).
II. Procedementos de exploración - valoración cardiovascular.	II.1. Obxectivo da exploración cardíaca e de grandes vasos II.2. Métodos e técnicas de exploración cardíaca e de grandes vasos.
III. Tratamentos en patoloxía cardíaca	III.1. Tratamentos médico - cirúrxicos. III.2. Tratamentos farmacolóxicos. III.3. Fisioterapia no preoperatorio e postoperatorio.
IV. Recoñecemento físico orientado aos programas de exercicio terapéutico para a súa prescrición e seguimento.	IV. Protocolos de exploración cardíaca e interpretación das probas para o deseño de programas de exercicio terapéutico.
V. Programas de rehabilitación en patoloxía cardíaca.	V.1. Programas de rehabilitación cardíaca en fase I en diferentes grupos poboacionais e patoloxías. V.2. Programas de rehabilitación e prevención cardíacas en fase II en diferentes grupos poboacionais e patoloxías. V.3. Programas de rehabilitación en fase III en diferentes grupos poboacionais e patoloxías.
VI. Programas de prevención de patoloxía cardíaca	VI.1. Estratexias para prevención de patoloxías cardíacas.

Temario Práctico	I.1. Realización de diferentes probas de exploración cardíaca. I.2. Interpretación de probas de exploración cardíaca.
I. Protocolos de exploración.	
II. Programas de rehabilitación cardíaca	II.1. Deseño de programas de rehabilitación cardíaca axustados aos parámetros de avaliación ou exploración cardíaca.
III. Parada cardiorespiratoria e reanimación cardiopulmonar	III.1. Actuación en caso de parada cardiorrespiratoria. Protocolo de reanimación cardiopulmonar.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	0	1
Traballo tutelado	0	16	16
Presentacións/exposicións	2	0	2
Prácticas de laboratorio	14	29	43
Lección maxistral	24	60	84
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	0	2
Traballos e proxectos	1	0	1
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.
Traballo tutelado	O estudante, en grupo, elabora un traballo sobre a temática da materia. Trátase dunha actividade autónoma dos estudantes que inclúe a busca e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción, exposición e defensa do traballo.
Presentacións/exposición	Exposición e defensa por parte do alumno ante o docente e os estudantes do traballo tutelado
Prácticas de laboratorio	Utilizarase a demostración experimental, a estratexia de simulación, o tratamento didáctico de erros e adestramento sistemático. O profesor fará a demostración de como se debe realizar a valoración e/ou o protocolo de tratamento, a continuación os alumnos realizarán por parellas a práctica entre eles, sendo corrixis polo profesor e aclarando todas as dúbidas que poidan xurdir. Na corrección terase en conta por unha parte a posición do usuario/paciente, as tomas e contratomas realizadas, así como a execución da manobra e por outra parte a altura da mesa de tratamento e a postura do alumno que está a realizar a práctica. Así mesmo, terase en conta a actitude do alumno.
Lección maxistral	As clases teóricas serán participativas e utilizarase a consulta didáctica, debate, estudo de casos e estratexias de resolución de problemas.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Ademais da atención ao alumnado nas titorías establecidas e dependendo do tema a tratar, atenderase tamén aos estudantes a través do correo electrónico. A atención personalizada terá como obxectivo responder as dúbidas que poidan xurdir con respecto a materia e/ou asesorar en materia académica e profesional naqueles casos que así o soliciten.
Traballo tutelado	Ademais da atención ao alumnado nas titorías establecidas e dependendo do tema a tratar, atenderase tamén aos estudantes a través do correo electrónico. A atención personalizada terá como obxectivo responder as dúbidas que poidan xurdir con respecto a materia e/ou asesorar en materia académica e profesional naqueles casos que así o soliciten.
Prácticas de laboratorio	Ademais da atención ao alumnado nas titorías establecidas e dependendo do tema a tratar, atenderase tamén aos estudantes a través do correo electrónico. A atención personalizada terá como obxectivo responder as dúbidas que poidan xurdir con respecto a materia e/ou asesorar en materia académica e profesional naqueles casos que así o soliciten.

Avaliación

Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe

Traballo tutelado	A realización e exposición e defensa do traballo é obrigatoria para superar a materia. Esta actividade inclúe a busca e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción e análise crítica.	5	B5 B14 B15 B18 B19	C20 C21 C22 C35 C36	D1 D2 D3 D4 D5 D6 D7 D9 D10 D11 D12 D13 D15 D16 D17 D18 D19 D20 D23 D24 D25 D30
Presentacións/exposicións	Valorarase a exposición e defensa do traballo tutelado.	5		C49	D1 D2 D7 D17 D18 D25
Prácticas de laboratorio	No exame o alumno deberá explicar o significado e facer unha interpretación clínica dos datos dunha valoración cardíaca así como deseñar un programa de exercicio axustado a valoración dun caso clínico para un programa de rehabilitación cardíaca.	40	B5 B6 B8 B19	C14 C35	D27 D28 D29
Lección maxistral	O exame teórico constará de 5 preguntas de desenvolvemento relacionadas cos contidos teóricos da asignatura.	50	B1 B2 B3 B5 B7 B12 B18	C7 C14 C15 C16 C18 C19 C37	C42

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para superar a materia, o alumno debe superar o exame teórico e o práctico de forma independente e realizar, asistir ás titorías, expor e defender o traballo nas datas que se establezan ao principio da docencia da materia.

Para poder presentarse ao exame práctico, o alumno debe presentarse ao exame teórico.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

American College of Sports Medicine, **Manual ACSM para valoración y prescripción del ejercicio**, 2ª, Paidotribo, 2007
 Juan Salvador Espinosa, **Rehabilitación Cardíaca y Atención primaria**, 1ª, Panamericana, 2002

Bibliografía Complementaria

Antoni Bayes de Luna, **Cardiología Clínica**, 1ª, Masson, 2002
 Ricard Serra Grime, **Prescripción de ejercicio físico para la salud**, 1ª, Paidotribo, 2004
 Sociedad Española de Cardiología, **Revista Española de Cardiología online**, www.revespcardiol.org,
 Frank G. Yanowitz; Paul S. Fardy, **Rehabilitación Cardíaca. La forma física del adulto y las pruebas de esfuerzo**, 1ª, Paidotribo, 2003
 Paul S. Fardy, **Insuficiencia Cardíaca**, 1ª, Panamericana, 2007
 Juan Jose Ruffilanchas Sanchez; Eduardo Otero Coto, **Riesgo y complicaciones de Cirugía Cardíaca**, 1ª, Panamericana, 2004

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Prácticas externas: Estadías clínicas/P05G170V01802
 Prácticas externas: Estadías clínicas/P05G170V01803

Prácticas externas: Estadías clínicas/P05G170V01804
Prácticas externas: Estadías clínicas/P05G170V01806

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Afeccións medicocirúrxicas/P05G170V01201
Anatomía humana: Anatomía humana/P05G170V01101
Fisioloxía: Fisioloxía humana/P05G170V01103
Afeccións médicas/P05G170V01302
Afeccións cirúrxicas/P05G170V01301
Cinesiterapia/P05G170V01303
